

[Hölmberg.]

trafikken kunne ledes uden om Hedensted by, men usikkerheden om den samme bane har bevirket en 15-årig forsinkelse.

Det fører naturligvis ikke til noget at føre krig på eksempler, og det kunne heller aldrig falde mig ind. Når ministeren henviser til, at han har haft brydsomme forhandlinger, er det sikkert rigtigt, men samtidig må der så nok gøres opmærksom på alle de dygtige kommunalfolk, der har måttet slide trapperne i ministeriet, og denne sliden trapper vil bestemt ikke blive mindre, hvis ministerens forslag gennemføres; der bliver bare den forskel, at så kommer de lokale folkevalgte repræsentanter ikke som ansvarlig vejbestyrelse, men som ydmyge supplikanter til, man kunne næsten sige „nådigherren“.

Jeg vil, indtil det modsatte er bevist, hævde, at amtskommunerne, hvad angår amts- og hovedlandeveje, har vist, at de både kan projektere, planlægge og udføre et arbejde. Jeg kunne egentlig fristes til at spørge, om det ikke er det arbejde, der hidtil er udført i amterne, som danner grundlag for, at ministeren i dag overhovedet tør tænke på at påtage sig ansvaret for de store veje.

Ministeren henviser til kommunernes økonomi. Jeg vil gerne spørge den højtærede minister, om der fra kommunal side er fremsat krav om nogen af de ændringer, ministeren foreslår.

Det er naturligvis ubestrideligt, at lovforslaget — hvis det vedtages — i sig selv vil medføre en økonomisk lettelse for kommunerne, men det er ikke oplyst, hvad denne imødekommenhed egentlig vil komme til at koste. Det hedder i ministerens fremsættelse, at den samlede sum til vejarbejder ikke bliver større. Forslaget synes hermed at sigte mod en ændret fordeling af de til rådighed stående midler og dermed en radikal ændring af vejpolitikken således at forstå, at de store veje får en langt mere fremtrædende stilling. Det er muligt, det er rigtigt, men det må ikke gennemføres isoleret; det er klart, at vi skal drøfte dette meget indgående i udvalget. Men lad mig med det samme spørge den højtærede minister, om det er det, der er tanken: at give de større veje en fortrinsstilling. Lad mig gentage: det er muligt, at det er

rigtigt, men det ville være rart her ved første behandling at få at vide, om det er meningen, for det kan man ikke læse sig til.

Jeg har indtil nu argumenteret i spørgsmålet om amtsveje. Det forekommer mig, at ministerens forslag her ikke virker særlig overbevisende, og umiddelbart må man spørge sig selv, om der er andre motiver. En vis fornemmelse får man dog, når man læser bemærkningerne til § 3 i forslag til lov om hovedlandeveje. Det hedder her:

„Det er klart, at en vejbestyrelse ikke mod almindelig kommunerefusion kan udføre anlægsarbejder, der naturligt falder ind under disse bestemmelser.“

— altså §§ 1 og 2 om anlægsarbejder på motor- og hovedlandeveje.

Som forslaget er bygget op, er det måske naturligt, men det vil betyde en fuldstændig centralisering af vort vejsystem, og det ikke blot af motorveje — hvis det endda bare var det.

Ser man på bestemmelserne om forberedelse og sikring af hovedlandeveje, opdager man nemlig, at selve den omstændighed, at en planlagt vejstrækning på en af ministeren godkendt vejplan karakteriseres som hovedlandevej, er tilstrækkeligt til, at kommunerne ikke må røre denne vej.

Lovforslaget vil — hvis det bliver til lov — betyde en meget kraftig styrkelse af den centraliserede planlægning, og det kan være meget godt og er egentlig også ønskeligt på flere områder, men det skal naturligvis sammenholdes med kommunernes mindre indflydelse og muligheder for at imødekomme lokale ønsker. Jeg kan ikke se andet, end at vejbestyrelsesloven af 1957 og vejtilskudsloven af 1958 var overordentlig velgennemtænkte love med en fin balance mellem central og lokal indflydelse.

Gennemføres ministerens forslag, som det er fremsat, gældende både motorveje og store amtsveje, vil hele systemet i de gældende love blive bragt ud af balance. Jeg forudser, at eftervirkningerne vil blive andre lovforslag, og der vil i den forbindelse i dem alle sammen nok komme til at stå sådan noget som, at de må ses som en naturlig konsekvens af den af folketinget vedtagne lov om hovedlandeveje.

At de lovforslag, som er til behandling i dag, hvis de vedtages, kraftigt vil styrke